

Σκοτεινό γαλάζιο

Του ΤΑΚΗ ΚΑΜΠΥΛΗ

Κατά μία ενδιαφέρουσα ερμηνεία, η συναίνεση στην κοινοβουλευτική Δύση και η μέσω αυτής προγραμματική σύγκλιση των παραδοσιακά αντιπάλων σοσιαλιστών - δεξιών ή της Δεξιάς - Αριστεράς, γέννησε το φαινόμενο του νέου δεξιού λαϊκισμού. Με λίγα λόγια η συναίνεση σε ρασιτικούς τομείς που επέδειξαν στην Ευρώπη η Αριστερά και η Δεξιά άμβλυσε τις μεταξύ τους διαφορές, εγκλώβισε σε μονόδρομους τους πολίτες και τελικά ακυρώθηκε η ουσία της Δημοκρατίας. Αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων και η γέννηση της νέας ακροδεξιάς, απότοκος της κρίσης της Αντιπροσωπευτικότητας.

Θεμέλιος λίθος της λαϊκιστικής ρητορείας είναι μια νέα αντιπαλότητα με ταξικά αλλά και υπερταξικά χαρακτηριστικά: «Το σύστημα» απέναντι στον λαό, οι «ελίτ» απέναντι στο «πόπολο», το «σικέ παιχνίδι των λίγων» και η περιθωριοποίηση των πολλών.

Ο λαϊκιστής πολιτικός οφείλει να τραβήξει διαχωριστικές γραμμές με το πολιτικό σύστημα. Μόλις μπορεί να εκφράσει τη δυσφορία αλλά και να πείσει ότι αυτός είναι «με τον λαό» και όχι με όσους «τον ξεγέλασαν».

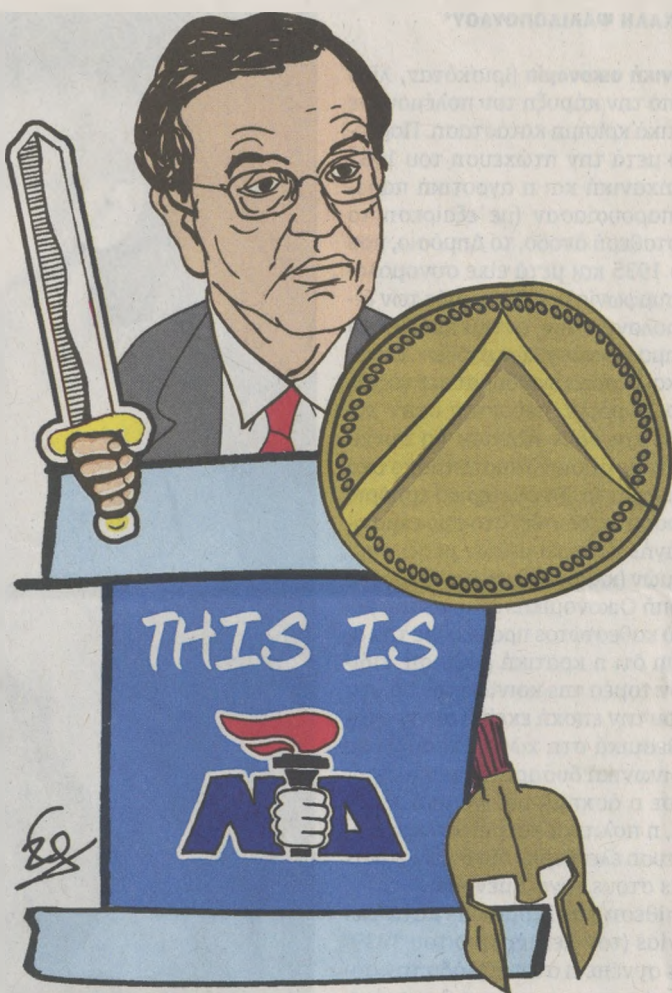
Το φαινόμενο, εσχάτως, στην Ελλάδα δεν δείχνει να περιορίζεται μόνο στα ακροδεξιά του πολιτικού φάσματος. Αλλά βασικοί πυλώνες της λαϊκιστικής ρητορείας υιοθετούνται από τον πρόεδρο της Ν. Δ. Αντώνη Σαμαρά.

Ο νέος λαϊκισμός πολιτικά είναι βολικός. Δεν χτίζει πάνω σε προγραμματικές δεσμεύσεις, αλλά μάλλον σε μια έννοια εσωστρεφούς «πατριωτικής πθικής». Για παράδειγμα το «μπορούμε επειδή είμαστε Έλληνες», ο πρωθυπουργός το συνοδεύει με μέτρα ειρήνης στο εσωτερικό (ιθαγένεια κ. λπ.) και με μέτρα συνύπαρξης με τους γείτονες στα σύνορα. Αντίθετα, ο Αντ. Σαμαράς το ίδιο σύνθημα το συνοδεύει από μια σκληρή μεταναστευτική ατζέντα καθώς και με τις παλαιότερες «μακεδονικές» περιγμνές του.

Τη βάση αυτής της ρητορείας ο Αντ. Σαμαράς θεμελίωσε με την ψήφο του κατά του Μνημονίου. Είχε προηγηθεί μια, έως και άκομψη για πολλά στελέχη του, σαφής απόσταση από το πρόσφατο παρελθόν του «συστήματος», δηλαδή από ΠΑΣΟΚ και Ν. Δ. Η επιλογή της μη ψήφισης καταδεικνύει την αγωνία του νέου αρχηγού να μη συμπεριληφθεί στο κατερρέον πολιτικό σκηνικό, να μην ταυτιστεί με το «παλιό», με όποιο κόστος.

Επιπρόσθετο ενδιαφέρον έχει η συνάντηση του Αντ. Σαμαρά με ένα κομμάτι της ελληνικής «εθνοαριστεράς», που αντί να καθεί στα βουνά του Κουρδιστάν επιβίωσε και νομιμοποιείται από τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Ο λαϊκισμός επιτρέπει να παραβλέπεται η σχετικά πρόσφατη εξωθεσμική δράση συγκεκριμένων από αυτούς που παρολίγο να οδηγήσει την κοινωνία μας σε περιπέτειες.

Οι τελευταίοι είναι κήρυκες μιας οιοειθνικο-απελευθερωτικής πορείας του ελληνισμού ταυτόχρονα και αντιιμπεριαλιστικής, που πηγάει και νομιμοποιείται από το έθνος. Επιφυλακτικοί έως απαξιώτικοι με την κοινοβουλευτική («αστική») δημοκρατία, «μα-

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΜΑΝΟΣ ΣΥΜΕΩΝΑΚΗΣ

κεδονομάχοι», θιασώτες μιας αντιαμερικανικής και ευρύτερα αντιιμπεριαλιστικής δράσης, προσφέρουν στον Αντ. Σαμαρά έναν ιδεολογικό πολτό που του επιτρέπει ακροβασίες στη ρητορεία του και τον διευκολύνει να βολευτεί σ' έναν απολιτικό πατερναλισμό. Για παράδειγμα, ενώ συμφωνεί ως «πατέρας - νοικοκύρης» με το λιγότερο κράτος (με τις περικοπές και τους άλλους περιορισμούς στο Δημόσιο που ωστόσο οδηγούν σ' ένα μικρότερο κράτος), την ίδια ώρα επικαλείται ένα νεφελώδη «κοινωνικό φιλελευθερισμό» ως «λαϊκή» ομπρέλα προστασίας, τον οποίο μόνο ένα ισχυρό (με την παραδοσιακή έννοια) κράτος μπορεί να εγγυηθεί. (Αφού για την Κοινωνία των πολιτών, τις ΜΚΟ και τα κοινωνικά δίκτυα ούτε κουβέντα να γίνεται).

Η νέα λαϊκιστική ρητορεία ως ευρωπαϊκό φαινόμενο έχει έναν βαθύτατο υποκριτικό χαρακτήρα: Ενώ καταγγέλλει το «σύστημα» απέναντι στον λαό, και τις αριστεροδέξιες συνααινέσεις, η ίδια χρησιμοποιεί στον ιδεολογικό της πυ-

ρήνα αριστεροδέξιες κατασκευές.

As δούμε και το παράδειγμα της νέας ρητορείας της ελληνικής Δεξιάς: Είμαστε σταθερά φιλοευρωπαίοι, αλλά αντίθετοι στη σωτηρία μας (και) από αυτούς, είμαστε φιλελεύθεροι αλλά και υπέρ των προνομίων της Εκκλησίας στην κοινωνική και εκπαιδευτική ζωή του τόπου. Είμαστε με το βούτυρο αλλά δεν θίγουμε τα κανόνια.

Με πολιτικές ευχές αποφεύγονται οι κόποι.

Η λαϊκιστική ρητορεία έχει ένα ακόμη χαρακτηριστικό: αρνείται την πραγματικότητα αρνούμενη τη διαχείρισή της. Στόχος της είναι είτε η επιστροφή σε παλαιότερες ευμερούσες «ομόαιμες» κοινωνίες (οι αποικίες τότε ήταν μακριά από τις μπροπόλεις) είτε η κοινωνική επαναστασιακή σπείρωση μέσα από παραδοσιακές αξίες - αμφιβόλου αποτελέσματος στον διεθνή ανταγωνισμό. Η καχυποψία απέναντι στις «ελίτ» συμπαρασύρει κάθε προσπάθεια νεωτερισμού, αφού το ζητούμενο τελικά είναι (αρρήτως) η επιστροφή σε μια ελληνική κανονικότητα - φοβάμαι νοτισμένη από την ύπαιθρο και τις ταινίες του '60.

Αυτή η κανονικότητα, τώρα στη νέα Ν. Δ., ρετουσάρεται και με μονάδες «αριστερής» νομιμοποίησης, πλέον ως ένας πυρήνας αντίστασης (μαζί με άλλες εθνικές «κανονικότητες») απέναντι στις προσπάθειες παγκόσμιας Ηγεμόνευσης.

Η κοινωνία μας μάχεται με την Κρίση της όταν ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης ρέπει όλο και περισσότερο προς τον λαϊκισμό, δίνοντας το σύνθημα πως μπορούμε (τώρα!) χωρίς το ΔΝΤ (βέβαια αποσιωπά τα ευρωπαϊκά 2/3 του Μνημονίου). Στην πράξη αρνείται το πολυτιμότερο για την κοινωνία μας: να προτείνει τρόπο διαχείρισης ή «λαϊκού - πατριωτικού» ελέγχου αυτής της αναδιάρθρωσης του εγχώριου καπιταλισμού.

Info

- **Σαντάλ Μουφ** «Επί του Πολιτικού», μτφρ. Α. Κιουρκιολής, Αθήνα 2010 εκδ. Εκκρεμές. (σ. σ. Το είχα προτείνει και την προηγούμενη Κυριακή. Εγείρει πολλά ζητήματα έστω κι αν διαφωνεί κανείς μερικές φορές στη θεμελίωση της Βελγίδας καθηγήτριας).
- **Κ. Λαπαβίτσα (και άλλοι)** «2010 Κρίση Ευρωζώνης», Αθήνα 2010, εκδ. Νόβολι.
- **Regis Debray** «Οδοιπορικό στις χώρες της Βίβλου» μτφρ. Άννα Καρακατσούλη, Αθήνα 2010, εκδ. Πόλις (σ. σ. Ασχέτο με το θέμα μας, όμως ένα εξαιρετικό βιβλίο για τις διακοπές, όπου, όποτε και όπως).